

ДЖОН РАЙТ ЗАКОНЪТ НА ГОСТА

Превод от английски: Христо Поцаков, 2000

chitanka.info

Джон Райт е наскоро появил се писател, но със сериозни претенции за добро бъдеще в жанра. По професия е юрист, но не е успял да устои на сладкото изкушение да пише и вече е публикувал няколко разказа в „Азимов сайънс фикшън“, като в момента работи и върху няколко романи, все още непубликувани. Съставителят е подбрал настоящият разказ, намирайки го силен, твърде индивидуален и написан по необичаен начин. В него нещо напомня за стаения гняв от поезията на Кордудейнър Смит или от чувствената фантастика на Доналд Кингсбъри, с нейната чудесна жестокост при надникването в бъдещето. Може би в разказа присъствува и усещане за киберпространство, но най-важното е усещането на традиционната твърда фантастика, за великите последици от титаничните събития в далечното бъдеще, проектирани върху екрана на неизброимите звезди. Като цяло, творбата показва силата на един нов талант.

* * *

Нощта в дълбокото пространство е безкрайна, празна и тъмна. Отвъд няма нищо където да се скриеш. Но корабът беше тих, и всички мълчаха.

Внушителният кораб „Прокруст“ бе мълчалив като призрак. Той беше черен и пътуваше без да изпуска сигнали или светлини. Беше направен от антирадарни сплави и гладка керамика, имаше акулоподобни перки снабдени с панели, предназначени да разсейват бавно излишната топлина, и електронна мрежа тип „тигрови ивици“, създадена да направлява определени честоти около корпуса, без да позволява тяхното отражение.

Ако беше видян от някого, един поглед към него би показал, че предназначението му е от бавен тип. Двигателният му механизъм бе снабден с многослойни пластини охлаждащи продуктите на изхвърляне. В чернотата му липсваше радиоактивност и беше тих като разпръсната мъгла. Ниските енергии в него предполагаха бавна тяга. Освен това корабът нямаше центрофугална секция, която да се върти около оста си. Това означаваше, че членовете на екипажа притежаваха незначително тегло, тяхната кръв и кости бяха дегенерирани или по-

скоро адаптирани към микрогравитацията — факт, който не беше в полза на високите ускорения.

Това не означаваше, че „Прокруст“ не е внушителен. Всяка бойна единица от такъв клас може да бъде бавна, по-важното е ракетите, които изстрелва да са достатъчно бързи.

Друга причина да бъде тих и бавен, бе приближаването му към чужд бездушен кораб.

— Джентълмени, събрали сме се за да дебатираме дали приближаващият кораб, който се вижда е благороден като нашия и дали е въоръжен. Дали и как да приложим закона на госта. На нас ще ни харесва да чуем употреба на реч на второ ниво и това е полуофициалният случай и официалните почести, които можем да приложим.

Тя, капитанът, красива и плашеща като нещо от детските разкази за Земната история, плуваше гола пред наблюдателния източник. На командния мостик имаше цилиндър от мрак с премигващи като съзвездия контролни светлини, докато наблюдателния източник грееше като пълна луна.

Капитанът махна с ветрилото си към Смит и каза:

— Инженер, ти вършиш черната работа... (под което тя разбираше ръчна работа), което те прави запознат с машините. (Тя използва термина „запознат с машините“, защото не можеше да каже на човек от простолюдието „притежаваш познания за машините“ или „експерт по машините“). — Би ни позабавлявал, ако чуем заключението ти относно чуждия кораб.

Смит никога не си позволяваше да стои над или пред командния мостик, ако не беше принуден да го направи, както в този случай. Откакто простолюдието не трябваше да докосва контролерите, дланите на ръцете му бяха извърнати около китките и почти долепени до вътрешната част на ръцете, за да се предотврати такава възможност.

Той изпитваше ужас от капитана, примесен с обич, тъй като тя единствена от висшето съсловие със стара благородническа фамилия викаше „смитовете“. Даже с работниците по поддръжката, по дрейфа или по връзките, винаги се показваше вежлива.

Тя дори не погледна Смит, за да забележи, че той захвана с лакът едно от множеството обтяжни въжета, които прикрепваха като мрежа тъмния цилиндър към мостика. Някои от офицерите и рицарите, които

плуваха близо до капитана, се обърнаха и изсумтяха с неудоволствие. Това беше крачно въже, пригодено за пръстите на крака, а не ръчно въже. Но пръстите на краката на Смит не бяха добре тренирани, липсваше им координация. Той не беше роден в условия на ниска гравитация.

Смит беше толкова сив, колкото голите маймуни в близост до капитанските подвасали и крепостните им, чиито прекрасни татуировки от глава до пети показваха фамилни гербове и символ на победа. Главите на благородниците бяха насочени към капитанския врат (както гласи една стара поговорка: „капитанската глава винаги е изправена“), докато той бе изместен на деветдесет градуса спрямо движението на часовниковата стрелка, с изпънати крака и показващ очевидна цел. (Направи го по същата причина, по която човек подложен на ускорение би се поклонил или коленичил, стойка, при която никой не може да се движи добре, за да защити себе си с показна покорност.)

Той виждаше чуждия кораб в наблюдателния източник. Беше строен и красив, класическите му линии показваха твърде стар дизайн, всред толкова човешки кораби бе необичайно да го срещнеш в днешни дни. Беше здрав, изработен за високи ускорения и носеше гордо дълги тънки устройства, които поставени пред антените показваха високо безстрашие и дългообхватен радар. Двигателния блок бе далече зад кърмата, окачен на елегантна изолирана колона. Корабът очевидно е бил произведен по времето, когато безопасността на машинните крепостни е давала повод за безпокойство.

Неговите линии бяха гладки. („Не като на Прокруст“ — помисли тайно Смит, тъй като неговият кораб бе бавноходен и липсата на кръгово движение му позволяваше да нарасне с много модули, грозни запресовани детайли и асиметрични издутини.)

Но чуждият кораб беше стар. Ръждясал, с петна от замръзнал кислород по корпуса му, поради нарушена херметизация.

Въпреки това, той излъчваше по радиото бодър код за „добре дошъл“ и продължаваше да излъчва радостно сменящи се червено-бели светлини. Микровълновите детектори показваха излъчване откъм кърмата на корпуса му, чиито секции изглежда бяха обитавани, докато тези в предната му част бяха студени и мълчаливи. На малко екранче,

встрани от главното изображение, мигаха числа и пиктоглифи, които показваха телеметрични и специфични текстове.

Смит изследваше цилиндричния радиус и скоростта на въртене. Той направи някакви изчисления и каза:

— Славни капитан, най-долната палуба на чуждия кораб притежава въртеливо ускорение от трийсет и два фута на секунда.

Офицерите се спогледаха, съскайки от изненада. Канцлерът кимна с ярките пера, които растяха от косата и веждите му.

— Това число има древна значимост! Някои от старите рицарски ордени все още го използват. Те твърдят, че то обезпечава най-доброто натоварване за нашите кости. Може би това е религиозен кораб.

Един тънък и нашарен капитан, млад и облякъл копринени крила за придвижване, които се простираха от китките до глезените му каза:

— Велики капитан, може би това е кораб от Земята, обитаван от интелигентни машини... или духове!

Останалите благородници разтвориха ветрилата си и прикриха с тях лицата си. В случай, че подигравателните им усмивки не се виждаха, това не създаваше легална причина за дуел. Вярно, че младите благородници не бяха образовани, но дългите заострени нокти, които носеха на прасците си притежаваха прославени имена.

— Ние сме по-загрижени за благородството на чужденците, отколкото... за техния произход — рече капитанът.

Казаното предизвика няколко самодоволни усмивки. Представете си само, кораб от Земята! Всички ужасни истории изясняваха, че нищо, наричано човешко не е напускало Земята, с изключение може би на любимците или образците на машините. Земният разум никога не е бил обект на интерес в пространството.

— Тези предни решетки... — посочи канцлерът конфигурациите, които очевидно бяха антени, — могат да представляват бойни средства или части на лъчево оръжие, Велики капитан, разбира се, ако силата на ходовата сърцевина на чужденеца е в състояние да поддържа оръжеен силов поток.

— Инженер, какво ти подсказват интуитивните чувства, относно енергийната структура на кораба? — погледна капитанът към Смит. Тя не го попита за „умозаклучения“ или „изводи“.

Смит беше благодарен, че тя не го попита за директен отговор на въпроса си, той не бе длъжен да опровергава идиотските твърдения на канцлера. Разбира се, че ставаше дума за лъч! Само че глупакът бе показал вдлъбнатата чиния на радиоантената.

Твърде вежливо от страна на капитана, твърде присъщо. Вежливостта беше много важна за намиращите се на борда на кораба.

В действителност капитанът беше хермафродит. Древният закон забраняваше на капитаните да се женят (или да имат наложници от простолюдието) за някой от екипажа на борда. Жената на капитана следваше да бъде от друг кораб — като подарък или завоевание, целящо да заздрави даден съюз.

Но нито едното, нито другото бе подходящо за най-височайшия от елита без сексуално удоволствие, така че капитанското тяло бе модифицирано с оглед да си доставя собствено удоволствие.

Гърдите ѝ бяха красиви и големи — по-добри от на която и да е друга жена на борда, а кожата ѝ съдържаше кралският пурпурен меланин — непрозрачен за опасни радиации. Паралелни редове от кожните ѝ клетки под корема и на гърба ѝ бяха приспособени да предизвикват орнаменти със седефени или перлени оттенъци. Дългите ѝ крака завършваха с втори чифт ръце, дългите ѝ нокти показваха, че тя стои над ръчната работа. На китките и на прасците на краката ѝ се намираха украсени със скъпоценности декоративни ножници, а тя можеше да борави едновременно с четирите остриета, които лежаха в тях.

— Има ли разрешение да говорите с вашите помощници, Славни капитане?

— Давам го. Ние ще се забавляваме с вашите клоуни.

Помощниците бяха привързани с косите си към контролните табла (в условията на безтегловност не беше толкова дискомфортно, пръстите на ръцете и краката им оставаха свободни, за да манипулират с контролерите). Някои от контролерите се намираха на няколко инча от капитанската ръка, но тя разбира се не ги докосваше — за това бяха помощниците.

Смит неуверено предполагаше, че те са фокусирали аналитичните си камери върху няколко светещи звездички на кърмата на неподвижния чужд кораб, тъй като „Прокруст“ се приближаваше и насочваше към мястото, където те бяха затъмнени от емисионните

следи на непознатия енергиен източник. Спектографското сравнение би станало ключ към разгадаване на проблема за естеството на отпадъчното изхвърляне, а оттук и на структурата на задвижването. Такъв пасивен анализ не би могъл да издаде точното местоположение на „Прокруст“.

Както предполагаше, след като анализите приключиха, резултатът показва високо число от билионните части на гамарадиация, както и висок външен електричен заряд. Смит даде своя рапорт и в заключение каза:

— Високото число антипротони в точките на излъчване показват реакция от вида материя — антиматерия. При така приспособено енергийно задвижване, антипротоните би трябвало да се консумират напълно, така че тяхното радиационно налягане да се добави към тласкането. Частичното разпадане в струята показва, че след основното изхвърляне са минали много гигасекунди. Близките до задвижването облаци от геометрични кондензации сочат, че звездния кораб е дрейфувал на ниски енергии, машините му са работили лениво. Но те още са активирани, Славни капитане. Той не е стар, негоден кораб, а жив.

Докато даваше своя рапорт, Смит се усмихваше, изненадан от собственото си спокойствие. Той никога не бе познавал истинското настроение.

Това беше надежда. Често „Законът на госта“ изискваше от капитана да демонстрира голяма щедрост. А наоколо имаше кораб, който очевидно се нуждаеше от ремонт и от добър ковач.

Може би капитанът ще продаде договора му на тези нови хора, може би имаше надежда, че ще напусне „Прокруст“, може би ще намери по-малко жестоки господари и по-малко трудни задължения. Свобода, дом, съпруга, жена, която си в състояние да докосваш, деца, които ще носят неговото име, да, неговото собствено, за което беше бленувал.

С новия кораб всичко можеше да се случи. И дори Смит да не бъдеше даден, поне щеше да има новини, нови лица и банкет. „Законът на госта“ даваше толкова възможности за срещи по време на тържеството.

Капитанът развя ветрилото си, за да се обърне с лице към събраните офицери.

— Какви са мненията ви, джентълмени? — попита.

— С голямо уважение, Велики капитан, ние трябва да разберем дали корабът е от благороден клас. Ако носи антима́терия, той трябва да е въоръжен. Може да е религиозен, може да странствува по свещената заповед на кръстоносния поход против машините. И в двата случая, да не отговорим на неговото повикване ще означава да бъдем против „Закона на госта“ — каза канцлерът и продължи: — Както е казано поетично: „Корабите са няколко и далеч в нощния шир. Разделяй храна, новини и блага, всичко това ще увеличи мощта ни“.

Крилатият рицар произнесе:

— С голямо уважение, Велики капитан! Ако корабът е религиозен, нека да оставим Господ и Неговата Жена Гайя да погледнат към него. Защо кораб с толкова мощно задвижване да се носи бездейно из пространството? Няма естествена причина. Може би на борда има зараза, лоши духове или земни машини. Бих казал да преминем край него. „Законът на госта“ не изисква да даваме гостоприемство и помощ на такива нещастни съдове или прокълнати кораби. Освен това в поезията също се казва: „Пази чуждите от чужди. Непознатите неща донасят непозната опасност“.

Следващото изказване бе на сенешалът, чиито зъби бяха поникнали в бижутата, украсяващи устата му:

— Велики капитан, приеми моето голямо уважение. „Законът на госта“ ни позволява да живеем в пустотата. Нима ние не разделяме въздуха, водата и виното си? Това е непознат кораб с чужд дизайн. Но всеки кораб, който ние посрещаме е нов! Айнщайн си играе с времето относно бъдещите срещи с всеки друг екипаж. Капитан, мой несравними, уважаеми офицери, слушайте! Този кораб или е благороднически, или невъоръжен. Ако е второто, той ще ни бъде задължен с една десета част от товара, запасите от въздух и екипажа си. Не е ли справедливо? Не трябва ли да поддържаме вакуума чист от пирати и измамници? Но ако корабът е благороден, там или има оцелели, или няма. Ако няма, тогава той се явява богата награда по „Закона за спасяването“. Погледнете към солидността на неговата структура: централният му корпус е чудесен за нова поддръжка, той пропуска кислород, който трябва да опазим, а тукашната сива маймуна каза, че задвижването му притежава огромна сила. Представете си, задвижване с антима́терия!

Подвасалите и рицарите сега алчно втреничиха очите си в наблюдателния кладенец. Антиматерията фактически представляваше антижелязо — стандартният метал за бартерни сделки в пространството. Както и златото, той винаги беше търсен и за разлика от радиоактивните елементи не се разлагаше, беше хомогенен и лесно преносим. Представляваше основна разменна монета, защото всеки се нуждаеше от енергия.

— Но ако на кораба има оцелели, Велики капитан, те трябва да са много отслабнали. А един отслабнал кораб винаги проявява повече великодушие, отколкото го изисква „Законът на госта“ — продължаваше сенешалът. — По-голямо великодушие, от колкото всеки жив човек би си представил.

В кръга на благородниците се разнесе вълна от съскащ смях. Някои от тях докоснаха ножовете си и куките за закачване.

Капитанът ги изглежда, сякаш тя имаше намерение да ги смъмри за дяволските им мисли, а погледът, отправен към физиономииите им бе доста мъжки и кръвожаден. Смит се сети, че женската част на нейното хермафродитско тяло бе предназначена да служи на мъжката.

— Мои добри джентълмени! Възможно ли е между оцелелите на борда на този кораб да се намира жена? — попита капитанът.

Докторът на екипажа, жилав човек с тънки ръце и имплантирани в очите лещи се изсмя задъхано и каза:

— Ай! Изглежда, че капитанът е тръгнал по пътя на женитбата. Жалко, че трябва да задушим тази наложница, когато запаса от въздух придобие законност. Не се тревожи, капитан. От който и да е от присъстващите на борда, мога да направя жена за теб. Дори момчетата ще се зарадват като ги поотрежа и после свържа утробите им с центрове на удоволствие в техните мозъци.

След думите на доктора настъпи известно кикотене, но то замръзна, след като капитанът произнесе кротко:

— Мой добри ми бордов хирург, ние сме благодарни за твоето намерение, но то не е подходящо за момента. Ще се надяваме, че един офицер и джентълмен не си е позволява да покаже съмнителен хумор.

Тя изплющя с отварянето на ветрилото си и го повдигна над главата си, за да привлече внимание.

— Мой глашатаю, изпрати радиосъобщение до чуждия кораб с моите комплименти и му кажи да пристъпим към скачване съгласно

протокола на „Закона за госта“. Боева готовност, оръжията да са готови за случай на проявена подлост, негостоприемен маниер или проява на пиратство. Старшина-кормчия, осигури широко кубично пространство, за да осигуриш всичко необходимо.

Благородниците усмихнато се спогледаха, погалвайки дръжките на оръжията си, ноздрите им бяха разширени, а усмивките кръвожадни.

— Въпреки всичко, чужденецът е слаб и може би трябва да проявим по-голяма щедрост, отколкото „Законът на госта“ го изисква. Хайде, мой джентълмени, пригответе бойното си облекло! Погледнете гордо като соколи към нашите гости.

Нейният смях прозвуча ужасно в ушите на Смит. Той мислеше за „Законът на госта“, за собствените си надежди и се почувствува като болен.

След известен размисъл, капитанът посочи с ветрилото си Смит и каза на прислужницата си:

— Застреляйте инженера! Може би скоро ще се нуждаем от неговите способности и за известно време ще забравим разговорите на долната палуба.

Домашната прислужница повдигна контролната кутия и я насочи към Смит, преди той да успее да се защити, корабния доктор постави в гръбначния му и главния му мозък изолиращи връзки на нервите за двигателен контрол.

Смит желаше да има късмета да промени центъра на съня си. Той мразеше халюциногенните му центрове да бъдат лишени от достъп.

Вцепенен и сляп, той се потопи в сива недействителност и се опита да заспи.

Докато спеше, сънуваше дома си, беше заедно с баща си, майка си и многото си братя. Неговото родно място бе в старите отломки от изгнанически кораб назован „Никога връщане“, който притежаваше геосинхронна орбита около стара буреносна система, която се разпадаше под действието на газов гигант от системата „Тау Сети“.

Родината му бе небесно прикачена с материали, които съвременното човечество не беше в състояние да възпроизведе и бавно напредваха по стъпките на бурята. Тук налягането причиняваше стационарна вълна, по-широка от повърхността на много планети,

която причиняваше кипването на метализираният им под налягане долен водороден слой. Колонистите разкопаваха астероиди, за да добият гориво за техните звездни кораби, които да служат на следващите поколения. По времето на прапрадядовците на Смит, бурите, продължаващи милиони години започваха да заглъхват. Докато добивът на гориво непрекъснато бе спадал и колонията бе ставала все по-слаба, корабът му се превръщаше в обект на нападения. Някои от нападателите бяха от номадите обитаващи мъглявината на Оорт, но повечето от тях бяха колонисти от вътрешните системи обитаващи астероидни зони, направени от праотците им чрез унищожаването на планети.

При едно от тези нападения, майката и бащата на Смит бяха убити.

Нямаше законност, нито правителство, към което да се апелира за помощ. Дори на Земята, преди машините, нито едно управление не бе успяло да контролира хората от някоя малка планета. Да се мечтае за управляване на широкото пространство бе лудост: да отправиш петиция за подчиняване на правителство в такива отдалечени кътчета, където можеш да получиш отговор от твоите потомци, бе чисто безумие.

А за всеки, който желаше да избяга от юрисдикцията на някое проспериращо правителство, това представляваше улеснение, достатъчно бе да накараш радиото да млъкне и да промениш орбитата си с няколко градуса. Космосът е пуст и човешките му обитатели са малко на брой и тихи.

(Планетите ли? Никой не живее на повърхността на тези уязвими скални образувания, където човек не е в състояние да издържи на атмосферните условия и гравитацията, да не говорим за контрол на въртеливото движение. Легендите говореха, че Земята е бил свят, на който неприспособеният човек е ходел на открито. Шансът да се намери такава перфектна аналогия, при което съответствието да е свършено и хората да се развиват в една околна среда звучи като легенда и наистина напомня за такава, след като човечеството живее на кораби или в ограничени ареали.)

След разрушаването на родното му място, Смит бе продаден в робство.

Робството ли? Защо не робство? Вярно, че то не е икономически осъществимо в едно технологично общество. Но то никога не е било икономически приемливо, дори ако се върнем към старата Земя. Негодността на робството не го е оправдавала. В древността е имало само един исторически период без неговото прилагане, когато цивилизованите западни земни нации, начело с Великобритания са упражнили натиск върху световното мнение (или са започнали война) против народите, които са го практикували. Движението на аболиционистите и техните идеали достигнали да всички континенти.

Но на Земята това не е отнело много години и смени на поколения, за да могат близките съседи да си вземат бележка от това, което техните съседи са направили.

Безкрайното пространство означава безкрайна беззаконност.

Обаче там остават обичаите.

Радиотрафикът позволява лесната връзка на корабите между звездите и няма никаква опасност, ако се чува навсякъде. Радистите и учените във всяка система бяха задължени да поддържат живи древните езици, в противен случай знанията на говорещият свят щяха да се затворят за тях. Общият език даваше възможността да се поддържат общи навици.

По-далечните системи, които не спазваха древното протоколно сближаване на звездни кораби, не можеха да изкушат другите капитани да пратосват време и гориво за забавяне на ускорението. Ако колонистите желяеха новини и подаръци, емигранти и въздух, те трябваше да обявят своята готовност да се подчиняват на „Закон на госта“.

За тези от тях, които не го бяха спазили, съществуваша ужасяващи слухове и митове, свързани с получаване на свръхестествени възмездия. Смит мислеше, че съществуването на толкова мълви се дължи на факта, че „Законът на госта“ никога не е бил и няма да бъде прилаган стриктно.

Смит още не се бе събудил, когато вестителите установиха радиовръзка между двата кораба и започнаха преговори. Когато сенешалът отново го вдигна на крак, той забеляза, че по лицата на елитните офицери са се изписали чувства на виновеност и страх, а усмивките им бяха доста нервни и лицемерни.

Кабината на сенешала бе разхвърляно декорирана и представляваше обикновена сфера, разделена от обтяжни въжета, в която липсваха спални мрежи, бойни флагове и религиозни растения-кълбета, които да растат в миниатюрните глобули на приготвяна почва. Всеки от панелите в сферата беше прикрит с деликатен параван от конопена хартия с туширани иконографски сюжети и калиграфски писмена. Като доказателства за високата вродена сръчност на сенешала, нито един от книжните паравани не беше скъсан. Когато в условията на нулева гравитация той използваше куки за закачване, тласъци и резки рикошети, траекториите му бяха така прецизирани, че той никога не беше обърнал или ритнал някой от тях. „Винаги стъпвай с краката си по пода“ — както гласеше една стара поговорка.

Сенешалът даде на Смит инструкции за работните детайли.

Приемът щеше да се нарича ЕВА (макар, че все още го наричаха „закачване“, дори някой кораб да бе лишен от въртливо движение) и той трябваше да приготви някои от секциите на „Прокруст“ да приемат секции от чуждия кораб, след като първо бъдат ограбени.

(Смит се измъчваше като чуваше как сенешалът нарича прекрасния съд „това нещо“, вместо „той“, сякаш корабът беше част от вече умряла машинария, а не обитаван и красив.)

Те бяха прекъснати от прозвучалия церемониален клаксон, в заповедна форма, не търпяща възражения. Сенешалът протегна двата си крака и елегантно издърпа един от параваните, който от своя страна откри панела осигуряващ личен изглед на външното пространство.

Бляскавият образ показваше гигантския преден товарен шлюз. Главната раковина на радиационните шоково-вълнови полета беше обърната и широкият кръг на ринга за акостиране проблясваше в черно под множество плуващи в пространството светлини.

В далечината се съзираше чуждия кораб. Двете врати на архаичния му люк бяха отворени в знак на доверие. В черната му ос по някакъв древен начин проблясваха в сребърно контролери, потопени сякаш в тъмен кладенец пълен с мъгла и скреж, разкъсаните на места обтяжки трепереха като паяжина под напора на несиметрични вентилатори.

В мъглата се появи фигура. Тя премина през шлюза и се показа навън, придружен от струите на античен крачен джет — повдигнал крака си към неговия масов център и разпръснал облак пред себе си.

После увисна над черния ринг, а мъглата около него бавно се разпръсна.

— Най-сетне е установено — извика сенешалът с нотки на любопитство и ярост. — Той няма антураж! Какво ли е станало с екипажа му?

— Искам разрешение да дойда на борда — беше съобщил чужденецът на англолатина.

Смит се взираше с учудване. Човекът, който се виждаше бе твърде нисък дори за условия с повишена гравитация. Кожата на главата и ръцете му бе нормална, но по останалите части на тялото му, тя бе набръчкана и сгърчена, като че ли заражена с някаква страшна епидермална болест. Очевидно беше евнух, между краката му не се виждаха органи, които да показват определен пол. Косата му бе бяла, очевидно програмирана да расте по тила, темето и бузите му. (Смит беше виждал религиозни заповеди, предписващи косата да се носи по такъв образец, което според него бе отвратително изискване на древната традиция).

Неочаквано Смит осъзна, че материалът на кожата на чужденеца не е естествен, а фабричен и като че ли той бе облечен с него (както се надяват рицарските бронирани ръкавици и се спуска забралото на шлема) като с костюм — толкова тънък, колкото е възможно да предпази човек от вакуума. Или може би като с работен комбинезон без джобове и залепващи се възглавнички, носени от простолюдието.

— Облекло — отбеляза сенешалът, очевидно учуден от същата констатация. — Старата дума на външния свят е „облекло“. Използвало се е да задържа топлината около тялото, без енергийни разходи за отопляване на цяла кабина. Сигурно този много отдавна е изгубил контрол над околната си среда. Въоръжението на неговия кораб също представлява нещо антично. Нарича се „Кири-су-гама“. Твърде трудно е за контрол. По време на битка трябва дивашки бързо да въртиш топката на верига и куката. И двете са предназначени да впримчат противника ти и да те предпазят от ударни рикошети. Но каква арогантност е да мъкнеш нещо толкова антично! Освен това той носи ръкавици с един пръст на краката си, вместо с обичайните пет. Погледни колко деформирани са пръстите му! Може ли да ходи с такива? Противно!

Но очевидно непознатият беше чуждия капитан. Емблемите на еполетите му бяха същите като на капитана на „Прокруст“, които бяха отраснали на модифицирани места в клетките по кожата на раменете му. Имаха почти същия цвят на пигментация.

Сега тя говореше, давайки нейното разрешение да дойде на борда, като речта ѝ включваше думи и жестове от древната бордова церемония. Накрая завърши с думите:

— С каква собствена титла трябва да наричаме нашия гост?

След това придворните ѝ джуджета надуха свирките си и прецизно изпълниха три тонова тоналност. Ритуалната музика спря, за да се чуе неговият отговор:

— Наричайте ме Произлизащия. Благородният ми кораб се нарича „Олимпийско отмъщение“. С каква титла трябва да се обръщам към щедрите си домакини?

— Назовавайте ме Ерешкигал, капитанът на благородния кораб „Прокруст“.

— Благородни капитан, понеже човешкият вид е така пъстроцветен, и много години, и светлинни години брат от брата е разделен, кажете ми преди да пристигна на борда на вашия съд дали моите разбирания за „Закона на госта“ са достатъчни и дали са в съгласие с всяка ваша гледна точка? Извинете ме, ако въпросите ми ви се струват нахални или подозрителни, нищо от това не бива да остава по средата или да бъде подсказано. Аз само искам да се предпазя от неосъзнати постъпки или нарушения, както и от неоправдани предположения. За това, както поетът е казал: „Мъдрият човек пресмята всяка стъпка, която предприема, незнанието и невниманието подхранват семената, от които пониква опасност“.

— Скъпи колега, вие говорихте добре и по джентълменски, каза Ерешкигал, видимо впечатлена заедно с другите от такава скромна красноречивост. — Няма никакво нарушение, дори да позволя да го направи моя мъж. Както е казал поетът: „Джентълменът се учи да прави правилно пет неща: да лети, да се фехтува, да говори истината, да познава яростта и да бъде вежлив“. И вие, сър, говорихте вежливо.

Нейното цитиране не беше чак толкова подходящо, нито можеше да покаже особени знания на чужденеца.

Тя извика нейния канцлер, който без да покаже неспокойствие изреди фраза по фраза целия текст на „Закона за госта“ и със сериозна

загриженост отговори на вежливите въпроси на чужденеца относно някои дефиниции и формулировки.

Смит не бе слушал по-рано за никоя от обичайните правила, или по-скоро не бе ги чувал в детайли, но всичко изглежда се базираше на здравия разум и на обичайната вежливост: помощта да бъдеш взет на приятелски кораб в пространството, да не превишаваш вземането на една десета от стойността на кораба и екипажа, да обмениш взаимна любезност, както и навигационни данни без всякакъв резерв, да отговориш на всички призови за размяна на въздух и да направиш доставки на кораби изпаднали в беда, всички маневри преди и след акостирането да се определят по формула базирана на масата и вектора, да приравниш скоростите на по-леките кораби към по-тежките, така че общото количество на горивото да бъде равно, гостите да донесат собствения си въздух и една десета част от множеството растения, с които разполагат, да бъдат използвани обичайни форми на вежливост, дебаркирането да бъде направено доброволно след предупреждение за дължимо плащане, да не се напуска кораба, дал гостоприемството си, кодекса на дуелите да бъде преустановен, всички несъгласия относно стойността на стоките за обмен да бъдат разрешени по арбитражен път до постигане на взаимно съгласие. И така нататък.

През наблюдателния източник, Смит можеше да види събрани на група благородници, които избягваха да срещат очите си. По татуираните им лица се мяркаше сянка на мрачна вина. Те чуваха всяка фраза, от която лъхаше благородната сантименталност на закона, който възнамеряваха да нарушат.

Когато четенето на закона приключи, капитан Произлизащия и капитан Ерешкигал сложиха граници на ограничение към всеки негов аспект. Те си размениха тежки и сериозни осигуровки отправени към тяхната честност и добри намерения.

Слушайки, Смит изстина.

Привършвайки клетвата, капитан Ерешкигал каза:

— ... и ако съм се заклела лъжливо, нека дяволите и духовете ме отнесат в пустоша на Гайя в ада на Бога и нека там да понеса отмъщението на Земните машини.

— Точна така — усмихнато рече капитан Произлизащия.

Празничната зала на „Прокруст“ се намираше откъм кърмата на мостика, пред неговата двигателна сърцевина — по продължение на оста, където бе защитена от (и насочени навътре) долни палуби. Смесницата от офицери (нека да употребим стария поетичен термин за това) беше от най-високопоставените. Мястото на церемонията доставяше наслада. Знамена от полупрозрачна тъкан се намираха в най-различни точки по дължината на цилиндъра — оцветени и сияещи с различни хералдики. Тъканта им същевременно трябваше да абсорбира изплъзнали се парченца храна или частички от плуващо вино, но те също завоалираха и придаваха краски на светлините, сияещи от преградните стени.

За пиенето (или пиячите), които бяха по-малко уважавани се предлагаха мехове с вино. За останалите корабния готвач надмина себе си, той бе подготвил нещо превъзходно: глобулите с висококачествени вина искряха и проблясваха, радвайки очите, задържани в ципичките си от ажурни мрежички. Техните отвори бяха достатъчно малки, за да поддържат сферичното им състояние, благодарение на собственото им повърхностно напрежение. Благородниците трябваше да пият от тях с деликатно и изящно допиране, което да не позволи те да се изплискаят навън.

Във фокуса на знамена, подредени в боен ред плуваше капитанът, който изглеждаше като Бодхисатва от Гайя застанал в центъра на небесна роза. Тя беше в задържащо почетна позиция, с десен крак, насочен към ухото ѝ и изпънат ляв, между пръстите на който леко бе прихваната крачна лъжица; в лявата си ръка държеше отворено ветрило, а с дясната бе направила почетен жест. Както изискваше традицията, между пръстите на десния ѝ крак се намираше салфетка, сгъната по изтънчения образец на оригами.

Главата ѝ бе украсена с фризура, наречена „Добре дошло блюдо“, по краищата ѝ се намираха панделки с електростатичен заряд, който въртейки се зад тила и раменете ѝ създаваше ефект на ореол.

За празника в кръга около нея бяха подредени малки разноцветни лунички от зрели плодове, топчици с винено желе, сфери от дантелени хлебчета и месни къбълца от търкалящи се наденички. С напредването на празника, тя щеше да се върти по посока на часовниковата стрелка, за да предлага един след друг различни деликатеси, протягайки ръка

или крак (крачна храна с пръстите на крака или ръчна с пръстите на ръката) и ястията, които щяха да обикалят в орбита около нея щяха да бъдат сервирани според традиционната кулинарна теория.

Докато капитанът стоеше изправен, празнуващите трябваше да се съобразяват със собствената си ротация около него, да не се хранят много бързо или много бавно и да не посягат към някое изискано ястие извън установения ред.

Произлизащият щеше да бъде ескортиран последен във вътрешността на кораба. Празнуващите оформиха неравен цилиндър, оставяйки почетни места за него и капитан Ерешкигал.

Смит висеше над нея, не за да яде, а за да отговаря на някои технически въпроси, евентуално отправени към него. Около десния му крак и лявата му ръка бяха увити кърпи, за да може да улавя каквато и да е частица мазнина, изпусната от капитанските устни. Той също държеше зареждаща четка, за да е в състояние да влиза в ролята на неин паж по фризура, в случай че с някоя от къдриците станеше нещо непредвидимо. По едно време забеляза с учудване, че край мястото за хранене определено за Произлизащият няма нито пажове, нито близки за хващане приспособления.

Когато Произлизащият влезе, той започна да лети като прилагаше с опашката на шарфа си ротативно тласкаща техника, с която успяваше да поддържа неизменна поза. Това беше твърде стар начин за маневриране, свързан с разточителни движения, не като тихото плъзгане на благородниците, употребяващи ветрила, техните изящни завои и елегантни промени в посоката, мамеха противника по време на битка. Да наблюдаваш човек използващ ротативно тласкаща техника беше толкова лесно — най-вече за боеца с нож готов да го убие. При мисълта за това, Смит изпита смущение, защото в условията на гравитация, придвижването повече би приличало на пълзене.

След като Произлизащия зае определената му позиция, той се поколеба за малко и премига, очевидно озадачен от липсата на подходящо приспособление за закрепване около себе си.

Смит забеляза, че светлините в неговата посока са фокусирани без защитни знамена, които да омекотят директния им блясък. Друг пропуск.

Всички благородници наблюдаваха Произлизащия с коси погледи. Бяха разменени няколко съмнителни любезности,

благоприличието бе спазено, храненето започна.

Един от рицарите се провикна гръмогласно:

— Погледни тук, колега, виж какво чудесно ястие са ни поднесли! Ще трябва да смучем костния мозък сух!

И той леко подхвърли овнешки крак към канцлера, който стоеше отдясно на капитана, пресичайки оста между тях двамата.

Настъпи крехка тишина. Да си позволиш каквато и да е храна да премине между който и да е Празнуващите и капитана се смяташе за простация, кракът на животното бе така центриран, че да блокира зрителното поле на Произлизация.

Канцлерът протегна крачната си вилица и забодe месото на нея, при действието му отхвъркнаха трептящи късчета мазнина и се насочиха към Произлизация.

— Ай — възкликна той. — Поне овчето има добър вкус и е достатъчно да се знае, че това е задължение на кланицата!

Никой не се изсмя.

Смит премалва от страх след като видя Произлизация да оглежда надолу и нагоре хранителния пръстен, приготвен за него. Всички меса и плодове от полукръга над главата му бяха крачни храни, ръчните се намираха в долния полукръг на пръстена за хранене. Той трябваше да хване или нещо извън кръга, или да се храни непохватно. Произлизацият погледна сякаш възнамеряваше да каже нещо. Отвори уста и отново я затвори. Може би по лицето му се изписа намек на опасение.

Капитанът от своя страна изглеждаше малко опечален. Тя повдигна топчето солница и вместо да го бутне по оста към равния ѝ по ранг (с което да покаже, че той е следващия по приоритет) го отправи към сенешала, който висеше над нейната горна дясна страна.

Сенешалът се ухили на Произлизация, остърга с нокътя на палеца на ръката си парченце сол и отправи остатъка от топчето вляво от себе си. След като всички рицари се обслужиха по същия начин, най-сетне солницата стигна до Произлизация. Последният от тях бе облизал почти изчезналата солница, после я бе захапал между зъбите си и с рязко движение на главата я бе запратил към него.

Лицето на Произлизация бе замръзнало в безстрастна маска със стиснати челюсти. Пред челото му плуваха капки пот. Той не се

протегна да вземе оскърбителната солница, а я остави да мине над рамото му в посока на преградената стена зад него.

Всички благородници положиха ръце върху оръжията си. Залата стана напълно тиха.

Когато Произлизащия хвана една крачна праскова близо до главата си и леко се усмихна, в очите му се появи израз на тъга.

— Поздравявам моя благороден колега капитан за неговия щедър празник — каза той и отхапа парченце от плода.

За околните този акт изглеждаше комичен. Все едно да гледаш как човек подложен на ускорение се опитва да яде върху нещо, което някога се е наричало под.

Едно от бордовите джуджета отвори отвори отвори на вентилатор, който се намираше зад гърба на госта и струята на образуваното течение бавно започна да разпръсква храната му. Произлизащият застина за момент, после хвана две парченца от плодове и ги прикрепил под лактите си.

Изглеждаше абсурдно, но никой не се изсмя.

Беше трудно да се каже дали той се е уплашил, лицето му не издаваше никаква емоция. Но вероятно се държеше като уплашен човек.

— Благодаря за вашето гостоприемство — каза. — Сега желая да се върна на моя кораб.

— Но ние не сме си свършили работа с теб — рече канцлерът. — Твоят кораб е прекрасен, нали така? Бихме били много щастливи да получим като подарък неговото задвижване и централните секции на корпуса му. Може да го третираме като проста претенция за възнаграждение при спасяване на имущество. Нали сега на борда на това нещо няма никой?

Произлизащият сгъна крака и постави ръце в близост до оръжията си „кири-су-гама“.

— Той, корабът! Би било много по-вежливо, добри ми Сър, ако така наричаме всеки съд, който поддържа живота ни.

— По зовът на честта, този, който носи оръжия, трябва да ги използва — гръмко започна крилатият рицар. — Това фалшиво простолудие от отрепки и лентяи, които без достойнство задигат оръжие и осъществяват грабежи през въздушните люкове, какво да се каже за тях? Но нима едно животно може да има чест? Затова именно

за нея, джентълмени, аз искам да вдигнем тост! За честта и за въздуха, който поддържа живота ни. Нека този, който не пие бъде лишен от тях. Но погледнете! Ти, който наричаш себе си капитан, нямаш паж! Хей, Смит! Сива маймуно! Предложи на госта последна глътка вино, ръцете ти са подходящи да го предложиш!

Той извади от торбата си пластмасово пакетче от медицинските припаси, пълно с бракувана за употреба течност и го хвърли към Смит, който го хвана с треперещи пръсти.

Това беше смъртно оскърбление. Ако Смит прехвърлеше пакетчето на Произлизация, той нито можеше да пие от него, нито да откаже с чест тоста. Целта на грижливо подготвената програма от обиди целеше да се разбере, как той щеше да ги понесе. Смит гадаеше дали Произлизация има скрити оръжия, хитрости или клопки, които сега трябваше да покаже. В такъв случай капитан Ерешкигал щеше да загуби само един рицар без особено значение и ако той бъдеше убит, тя можеше да се извини, порицавайки безразсъдството му, после вежливите думи и вежливите претенции можеха да поддържат част от непокътнатата чест при такова евентуално отстъпление.

Така щеше да бъде, ако той имаше скрити оръжия. Но в противен случай...

Гневът застави Смит да забрави за всякаква предпазливост. Той хвърли зареждащата четка и медицинското пакетче с негодна течност, после се отхвърли от капитана и близостта на нейните режещи остриета.

— При нас е дошъл нуждаещ се човек, невинен като самата невинност, а вие имате намерение да го удушите и да изядете чудесния му кораб! — извика. — Той не направи нищо нередно и отговаряше учтиво на всичките ви обиди! Защо да не го пуснете? Защо?!

— Инженер, ти си невъздържан — каза капитанът без да обърне глава. — В резултат на това твоята дажба от въздух намалява до нула. Ако доброволно докладваш за това в медицинския сектор за евтаназия, твоето бъдещо съществуване ще бъде прекрасно и твоето покорство ще бъде отбелязано в корабния дневник. Ако продължаваш е невъздържаността си, името ти ще бъде заличено завинаги. Не ти желая безчестие, дръж се скромно.

Произлизацият заговори със странен и различен тон на гласа си:

— Капитане, заповедта ви не е законна. По време на празненства кодекса на подчинението е разслабен и свободните изказвания са разрешени, поне сред тези цивилизовани хора, които признават „Закона на госта“... — не се доизказа той, после се обърна към Смит, погледна го и му рече: — Инженере, моля те да ми кажеш името си. Назови го и аз ще го запазя в моя корабен дневник. В моята книга на живота и то ще издържи по-дълго от която и да е друга регистрация през тази епоха.

Смелостта вече бе напуснала Смит и той не отговори. Замахна със салфетката, която използваше вместо ветрило и се придвижи до преградната стена, където се сви гледайки с разширени от ужас дивни очи, готови да подскочат към всяко направление.

Вече никой не се нуждаеше от него. Благородниците все още бяха насочили вниманието си към Произлизащия. В залата беше тихо.

Джентълмените разменяха бързи погледи със съседите си. Всеки се беше навел в готовност, но никой не беше подготвен да предприеме крайно внезапно нападение, засега нямаше намек заплахата да се сбъдне. Може би беше тежко да убиеш човек, който не е изтеглил своето оръжие, може би все още не бе късно това да стане...

Един млад нашарен рицар с движещи се криле извади каниите на остриетата си и след като стоманата им проблесна започна да говори. Неговият глас обхвана залата, беше висок и гръмогласен.

— Какво би изглеждало по-отвратително в очите на Бога от проявата на малодушие? В името на Гайя, как ненавиждам такова нещо (няма да го нарека човек), което поема ударите без да показва злоба! Той се смее със своята просешка усмивка, рамената му са прегърбени, очите влажни, а стенещият му глас трепери. Омраза, джентълмени, трябва да изпитваме омраза и погнуса към този когото убиваме. Слабостта е отвратителна! И всеки човек, който не желае да се бие, заслужава да умре! Душата на човек от простолюдието няма да се осмели да се скрие в капитански гърди. Аз казвам да й отрежем фалшивото сърце!

Лицето на Произлизащия продължаваше да бъде вцепенено и лишено от изражение. Гласът му беше напрегнат и равен. Очите му бяха изпълнени със страшно спокойствие.

— Вие сте гневни, защото нямате добро ИЗВИНЕНИЕ за гнева си — каза той. — Така ли е? Би било много по-лесно да извършите

злодеянието, ако бях направил някакво нарушение, нали така? Или ако някой изглежда по-малко човек ли? Благородни колега, капитан Ерешкигал! Няма нужда от всичко това. Сам ще ви подаря всичко излишно от моя кораб, нека да се предпазим от сцени на ужас. Вие трябва да ръководите себе си като някой, които има честно и благородно поведение. Нека този празник да не завършва с трагична смърт!

— Просене и просене! — изкрещя младия рицар. — Трябва ли да слушаме котешко мяукане?! Да му прережем гръкляна, за да се отървем от този писклив шум!

Той ритна заедно с двата си крака и металните остриета издадоха ясен метален звук.

Капитан Ерешкигал отвори ветрилото си за да въдвори тишина и каза:

— Моя брат капитан с достойнство попита дали това е нещо различно от това, което е. Не възнамеряваме да маскираме нашите действия под прикритието на кодекса на дуелите. Да назовем нещата открито: предумишлено убийство и пиратство.

В залата се разнесе тих шум причинен от въздишките и слабите дюдюкания на джентълмените. Някои от тях изглеждаха разгневени, други опечалени или изненадани. Повечето от тях бяха с каменни лица, но на всяко от тях бе изписана жестокост.

— Но нали ВИЕ го докарахте, брат капитан! — продължи Ерешкигал. — Как се осмелявате да имате този чудесен корпус, елегантно задвижване и отличен въздух, — след като ние сме много, а вие само един?

— По право, имуществото е мое.

— Когато умрете, по право или по беззаконието ще стане наше.

— Няма да бъде необходимо.

— Но ние го ИСКАМЕ.

— Капитане, извинявам се...

— Повече не желаем да слушаме за произхода.

— Така ли...? Нима това е правилото, според което ще бъде съден? Оправданията за милост няма да бъдат чути, когато дойде вашето собствено време.

— Да бъдем съдени ли? Как смееете да ни предизвиквате по такъв начин?

— Когато се извинявам, вие ме осъждате, когато не го правя е същото. Какво ще стане, ако кажа вземете ми кораба, но пощадете живота ми?

— Няма да спестим дори една унция въздух!

— Ха! Аз щях да бъда по-щедър от вас, Ерешкигал. Щях да пощадя поне един живот, може би на малкия изплашен Смит. Той никога не би ми навредил и мисля че започва да подозира какво представлявам. Да, една личност би оживяла ако разпери опашката си, макар че в противен случай упражненията са безполезни.

— Мислите ли, че ще ни стреснете със суеверни намеци и лъжи? Обкръжете го мои джентълмени! Стюард, затвори проходните тръби. Трябва да поставим дантелените ни хлебчета над облака от кръв и да внимаваме капките ѝ да не попаднат във въздушната система.

Докато рицарите и подвасалите се усмихваха, развяваха ветрила, размахваха куки и кортици и го обграждаха във форма на сфера, Произлизащият им говореше меко, с юпитерианско спокойствие:

— Кой друг освен машинния разум има толкова дълъг живот, че да въведе закони и закони в пустотата и после да види бавните си резултати? Цивилизацията, джентълмени, се постига когато хората се освободят от естествената си ярост и несдържаност, и се страхуват от сила достатъчна да ги ужаси и да им вдъхне страхопочитание, за да бъдат покорни. Да цивилизоваш диващината е дълго усилие и когато пустошта е астрономически необятна, страхът също ще бъде огромен.

Капитан Ерешкигал разшири очите си от нарастваща паника, направи неловък жест с ветрилото си и изпищя:

— Убийте го! УБИЙТЕ ГО!

Стоманата заблестя в ръцете на крещящите рицари и благородници, които ритяха стените и кроткия благ човек. С голяма изненада Смит видя, че чужденецът започва да блести със свръхестествена светлина, после пламтящите му пръсти се насочиха към лицето и дръпнаха настрана това, което беше маска.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.